Any segon - II.ª Epoca - N.º 36

Diumenge 5 Juliol de 1924

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Redacció: Pl. 11 - BARCELONA

REVERENCIA LA JUSTICIA. GUARDA'T D'IMPOSAR-TE SENYORS.

ESQUIL.

Fraternitat obrera

Temps enrera, des de les columnes de JUSTICIA SOCIAL fèiem una crida a les distintes forces obreres del nostre país palesant la necessitat de la unió proletària en un front únic davant els atacs comuns. Si sempre ha estat necessària aquesta fraternitat, en aquells moments, i en els actuals, que són els mateixos, ho creiem imminent. Mentre totes les forces que estàn enfront de l'obrerisme coincideixen en atacar-nos i llevar-nos la nostra emprempta per a veure realitat els anhels d'humanisme i justícia que ens donen l'alè i la vigoria, és fer estèril la nostra lluita i donar el triomf a l'enemic el barallar-nos entre nosaltres mateixos; sindicalistes, comunistes, anarquistes i socialistes hem d'anar tots a la una mentre la classe poderosa sia la del capitalisme i els seus soports. Després, quan un de nosaltres sia el triomfant, rivalitzem tant com vulguem per servir els ideals del proletariat!

Hem pensat sempre en la unió de tot l'obrerisme. Ara, que l'adversari ha fet més crus els seus atacs, creiem que no podia èsser més oportuna la nostra crida.

Però, *hélàs!*, sembla que un esperit hermètic informi totes les nostres coses. La nostra crida no podia ésser més sincera i desinteressada, sabem que produí un bon efecte.... i, no obstant, només han estat veus isolades, per bé que autositzades, les que han respost!

Mentrestant, l'adversari, unit, aprofitant-se que cadascú tirem pel nostre camí i ens anem dient penjaments els uns als altres, ens va restant forces....!

Per això és que, entre nosaltres ha produit tan bon efecte l'èxit assolit pel novell «Ateneu Popular d'Estudis Socials». Tot just creat, aquest fogar de cultura obrera i revolucionisme ha tingut la virtut d'iniciar la unió del proletariat del nostre país. Homes dels distints camps de l'obrerisme, obrers manuals i uns quants obrers intel·lectuals, s'han aplegat fraternalment al seu redós i han escoltat amicalmeat, amb serenor, doctrines diferentes de justícia i d'emancipació.

La unió del proletariat de casa nostra no s'ha aconseguit encara, però l'«Ateneu Popular d'Estudis Socials» és el germe d'aquest freturat i necessari front obrer.

Benvingut! Si un centre que reporta una cultura al treballador—i entenem per cultura obrera aquella que dona una major capacitat intel·lectual, una major diversitat i profunditat de coneixements, un major esperit de classe, un major llevat revolucionari—és sempre bella cosa, quan aquest centre sap interpretar el desig d'una part de la multitud és la més bella cosa que pugui existir. Benvingut!

Aquell home que en el seu camp de l'obrerisme combat el company que milita en un altre perquè duu un programa distint del seu, li dona la mà i obra d'acord amb ell a l'«Ateuen». Aquell obrer manual que no vol saber res de l'obrer intel·lectual, conviu amb ell i s'hi sent company a l'«Ateneu».

Potser el dia que pugui veure ben crescudes les columnes dels seus adherits, l'«Ateneu Popular d'Estudis Socials» haurà fet la unió obrera. Som optimistes, a desgrat de tots els contratemps, vexacions i patecades, i creiem doblement en l'«Ateneu Popular»: Pel què és i per simbolitzar el nexe dels treballadors.

Si no fos per ell ens doldríem força més de com s'ha respost la crida que vàrem fer temps enrera. Ara; l'«Ateneu Popular d'Estudis Socials» és una magnífica esperança.

El seu estandart vermell amb la testa de Minerva i la falç i el martell, està destinat a acoplar tots els homes de les distintes doctrines obreristes. Ara, pel nostre individualisme, el capitalisme ens lleva força; quan la senyera de l'«Ateneu Popular d'Estudis Socials» sigui prou grossa, llavors recuperarem el que hem perdut i guanarem el que és de justícia.

Pels extremistes

En el camp ideològic, la valor formal dels principis no és susceptible de modificació ni en l'espai ni en el temps.

Els elements intel·lectuals propiament dits no senten cap repugnància davant de les concepcions més avençades, sinó que, altrament, els seus ideals, tan en extensió com en intensitat, no tenen límits.

No obstant, hi ha un fenòmen de caràcter psicològic que, avui per avui, priva l'avenç acelerat de les masses cap a les concepcions superiors de caràcter col·lectiu, mentre les normes de l'educació de la joventud no sofreixin una transformació radical per a conseguir ciutadans conscients abans del seu complet desenrotllament fisiològic.

Si el desenrotllament físic de l'home no té congruència amb el desenrotllament moral i intel·lectual en els primers anys de la seva joventut, els ciutadans esdevenen incapacitats, després, de modificació, per raons de caràcter patològic impossible de vèncer.

Els fenòmens emotius són, en aquest cas, l'únic recurs aprofitable, mancats de valor racional, però, porten els més exaltats a empreses temeràries incompatibles amb l'evolució biològica de caràcter social.

El coneixement real d'aquesta manera d'ésser dels pobles condueix als més aptes en la lluita del progrès humà, a col·locar-se no on ells voldrien, sinó en el camp que la realitat els ofereix, i aquest no pot ésser altre, avui, que el camp socialista, que sense cap mena de dubte dóna un ràpid avenç col·lectiu (mitjançant la sincera unió de tot el món treballador) molt superior a qualsevol altra concepció, els obstacles de les quals radiquen en la impossibilitat de percepció dels seus propis elements components.

Galaico

Aquest número ha passat per la censura militar.

El sentit de la llibertat dels pobles

La burgesia ha fracassat en proposar-se solucionar el problema de les nàcionalitats. Ha fracassat perquè, estúpidament, qui ha portat la veu cantant han sigut les dretes; els homes més esquerrans davant del problema de la llibertat dels pobles han obrat al dictat de les dretes i com a dretes. I les dretes tenen acreditada una incapacitat moral per a compendre cap problema de llibertat, com no comprenen cap problema de l'esperit.

Aquells antics pobles que vivien sota un jou estranger i clamaven la seva lliberació enternint el cor dels homes abans de la guerra i aquells altres pobles que es creien amb dret a defensar terres que consideraven irredentes, quan, per obra del tractat de Versalles, semblava l'hora de la pau i de la joia en la llibertat, un vent de traició capgira els esperits i trastoca el sentit de les paraules i conceptes sagrats d'avantguerra. En l'escola de la tirania que ells havien sofert aprenen a esclavitzar les minories ètniques que la badoqueria o la mala fè dels diplomàtics s'havia descuidat d'alliberar.

Com a dretes i com a burgesos militants, els governs de les nacions noves o renovades no podien entendre el sentit precís d'això que s'anomenava «la llibertat dels pobles». Per la reacció, per la doctrina fundada en la tradició, la independència de les nacionalitats petites és una lluita burocràtica, un desig que el pressupost nacional sigui aprofitat per una classe mitja indígena que l'absència de capacitat fa miserable, migrada d'ambicions, mesquina. I com a burgesos entenen la llibertat com un permís il·limitat d'explotació del seu propi país sense coparticipació amb la burgesia forana. Per això, tot el nacionalisme burgès i dretista té aquest caient de xenofòbia, d'un xovinisme modelat per l'esperit esquifit d'un pagès sorrut.

Tot ell porta la sensació d'àpat endarrerit o de calaix golofre. Llurs homes entenen aquesta exaltació neoròsica d'intel·lectuals mal alimentats i que excusen la seva abùlia en un despit d'incompresió i porten la rabiosa cridaneria del jueu que es creu robat per que no l'han deixat robar. Quan han tingut la llibertat s'han aprofitat de la badada més o menys intencionada dels reunits a Versalles i han caigut damunt del seu poble les minories que els hi han tocat per sort com un núvol de llagostes disposats a fer-se passar la fam de tants segles. I així a Polònia, com a Romania, com a Sèrvia, els vells esclaus poden donar lliçons de tirania als seus vells patrons.

Eixuts d'esperit, eixuts de cor, han cregut que la seva independència no tenia altra finalitat que conseguir que tots els mals instins, que totes les males passions, que totes les infàmies siguin el més indignes possibles i llurs fruits quedin dintre de casa, tancats de tota espiritualitat, el més alt sentit de pàtria és el folklore, quatre cançons camperoles i un ballet barbre, i la seva més alta missió és cantar sempre, fins a ensopir-se, aquelles quatre cançons i ballar, fins a reventar-se, aquella dança primitiva.

I no. La llibertat dels pobles no és això ni per això. Totes aquestes futeses valen, potser, uns parlaments de jocs florals, valen, potser, uns versets de rector desenfeinat de poble, però no que els homes ens distreiem d'altres quefers més alts i molt menys encara tenir una responsabilitat en la provocació d'una guerra on hi han hagut milions de morts, milions de ferits i mutilats, milions d'homes afamats i en la misèria. La llibertat dels pobles és per a encarregar-los que cadascú labori amb pròpia individualitat, se faci origen i inici d'un mètode millor per a portar a una més grossa perfecció les altes valors humanes. Que cada poble infli el seu cor en anhels de justícia fins a reventar-lo, fins a esbotzar-lo, de tan plé, perquè a l'obrir-se invadeixi la Terra; portant cada anhel una flama que sigui escalf que aconhorti; una llum que sía guia.

Que per correr es tenen de donar unes quantes passes enrera? Per correr potser si, però per caure a terra i quedar-se assentats no cal tirar enrera. I després de tot, sinó hi han ganes d'avançar corrent, ni d'avançar caminant, ni tan sols assentat, estirant-te els altres, es pot avançar. Molt bé que es balli en dies de festa; fins les velles dances quan són escaientes; molt bé que es canti en el repòs; fins les velles cançons si són gaies; però la llibertat no es dona per a fer festa ni per a reposar, sinó per a crear l'obra, la teva obra, la que portes dintre, la que han dictat els teus ideals alletats per les teves dolors i sofriments. I l'obra de les col·lectivitats és forjar la llei per demà, la justícia per demà. I el poble que no porti aquesta llei i aquesta justícia potser no hi té dret a la llibertat: la seva llibertat serà una cosa eixorca, sinó és una cosa dolenta.

Cot de Reddis

Esser ignorat o desconegut dels homes, i no indignar-se'n, no és el més propi per un home eminentment virtuós?

KHOUNG-FU-TSEU

CRONICA HEBDOMADARIA

Política internacional

La revolució albanesa

Les notícies d'Albània són sempre confuses per raó de donar segons la procedència llur una significació particular als esdeveniments que allà es desenrotllen. Iugoslàvia i Grècia són les seves veïnes continentals. Bulgària manté reivindicacions que involucren territoris de la pròpia frontera d'Albània. Itàlia que tantes llibertats s'ha permès a Albània durant i després de la guerra i que conserva encara la petita illa de Saseno, davant la badia de Valona, és una de les parts més interessades en la política albanesa. No cal dir que que la Gran Bretanya, mestressa dels mars, no és indiferent a res de ço que pugui passar a Albània. Aquesta nació té una llarga costa a l'Adriàtic.

Com tots els països de l'Orient europeu, Albània és de una complexitat racial i ètnica i de una diversitat religiosa, que, afegides al primitivisme de la seva població, sumen un conjunt de problemes constants i inextricables. Es calcula que dels 250.000 habitants de l'Albània del nord, 160.000 són mussulmans; dels 290.000 habitants de l'Albània del sud, 170.000 són mussulmans, i dels 295.000 habitants de l'Albània central, ho són 255.000, on, per conseqüent, tenen un absolut domini. Els cristians són catòlics o ortodoxes. Al nord gairebé tots són catòlics (uns 85.000) i al centre i sud són gairebé tots ortodoxes (36.000 al centre i 119.000 al sur). En conjunt, els mussulmans representen el 70 per cent, els ortodoxes el 20 per cent, i els catòlics el 10 per cent.

El moviment pro independència de 1919-1920 que va lograr fer desaparèixer el «mandat» d'Itàlia, va concretar-se en formules més o menys democràtiques que no han tingut per part del poble cap recepció cordial. Res és encara definitiu i els diputats formen encara en Assemblea constituient. Per ara, qui ha governat a Albània és un Consell de Regència que personifica les quatre principals confessions religioses en la serie de ministeris responsables que ha designat: Soleïman Delvino (mussulmà) en 1920; Elies Vrioni (ortodoxe) de desembre de 1920 a octubre de 1921; un altre ortodoxe, Pandeli Evangheli, fins a desembre de 1921; Djafar Ypi (mussulmà) de desembre de 1921 a desembre de 1922; un altre mussulmà, Ahmed Zogu, de desembre de 1922 a abril de 1924 en la qual data, després d'haver escapat de un atemptat, va traspassar el poder al seu parent Chefket Verlatzi qui va tenir-lo fins a primer de juny que va reemplaçar-lo novament l'ortodoxe Elies Vrioni enderrocat per la rescent revolució.

Aquests governs han tingut sempre una autoritat molt relativa i hem de dir purament nominal. L'exèrcit o la milícia, composta de set o vuit mil homes, era una pura broma. Ningú manava, ni feia res. Actes que en altre lloc s'havien considerat sediciosos, eren allá la vida normal. L'únic que havia aconseguit fer-se respectar, bon xic per força, era Ahmed Zogu, jove de trenta anys, hereu de la tradició llegendària de Essad Patxà, el qual mostrava una inclinació molt marcada per la dictadura i el despotisme.

Ahmed Zogu va arribar al poder per un cop de força i va inaugurar la seva etapa governamental amb qualques execucions capitals, confiscació de propietats i exilament dels seus adversaris polítics. Albánia tè la seva sensibilitat, i els intel·lectuals i la gent més escollida del país varen mostrar llur disgust davant del crudel espectacle, però el poble va restar pacífic fins a les darreries de l'any passat en que la gent va convence's que darrera dels actes de força no hi anava cap mesura edificant ni constructiva.

Quan l'Assemblea constituient va reunir-se el 20 de gener per primera vegada, a Tirana, va quedar clar que dels 102 diputats que la composen, uns trenta escassament estaven al costat del jove dèspota. Aleshores va inaugurar una sèrie d'intrigues per a sostenir-se en el poder, fracassades les quals, va empescar-se un gabinet de concentració amb el seu futur sogre Chefket Verlatzi, el primer propietari d'Albània. La concentració va reduir-se a la infiltració en el poder dels grans propietaris, els *beís* de Berat, cosa que va acabar de indisposar-lo amb els elements democràtics de l'Albània meridional.

L'oposició comptava amb la majoria del país i amb l'apoi de gran part de la milícia nacional, però hi havia el propòsit d'arreglar les coses pacíficament i evitar tota efusió de sang, mes l'assassinat del diputat Avni Rustem — autor de la mort d'Essad Patxa — i l'assassinat de dos turistes americans als voltants de Tirana, féu témer que la preponderància de clans i bandes secretes alentades per Zogu reduís el país a la violència i a l'anarquia. Calia desarrelar a Zogu i purificar l'atmòsfera i per això va produir-se el moviment iniciat a Scutari i que en pocs dies ha dominat tota l'Albània enderrocant el govern mixte que, com a darrera temptativa per a conservar la pau, havia constituït Elies Vrioni.

Els elements de judici que tenim ens fan creure que la revolució albanesa és un esclat espontani de nacionalisme i la repulsa del despotisme i del govern personal per a sustituir-lo per una direcció democràtica i pacífica. Ahmed Zogu és indubtablement un home de relleu, intel·ligent, audaç i ple d'atractius, però la seva acció, apart de les seves manifestacions tiràniques, ha sigut ruinosa per a Albània. Tothom creu que era joguina de les rivalitats estrangeres i que apuntava sense escrúpuls a la consolidació de la seva fortuna i del seu poder. El conseller de finances, Mr. Hunger, enviat pet la Societat de les Nacions i el coronel Sterling que havia d'organitzar l'administració interior, no han pas rebut d'ell ni l'apoi ni l'assistència necessàries. Malgrat tot, és evident que no ha fugit d'Albània, com es deia, sinó que se sosté encara en el seu districte de Matiya, lluitant contra Bairam Tsur.

El nou govern albanés és presidit per Fan Noli i hi figuren Suleiman Delvina com a ministre d'Afers estrangers, el coronel Kassem, com a ministre de la Guerra, i Gourakouki, com a ministre de Finances. Si els hem de creure a ells tenen l'assentiment de tot el país, però repassant els fets anteriors és lógic pensar que compten amb una gran majoria. El que podem assegurar és que el nou govern té un aspecte simpàtic des del punt de vista liberal i democràtic i que la revolució no ha pas sigut infructuosa.

M. Serra i Moret

Aquesta fulla és un camp obert, i accepta la col·laboració de tots els homes d'idealitat generosa. Dels articles signats en són responsables llurs autors.

EL FEIXISME TAL COM ÉS

En els seus discursos en el Senat i en la Cambra Mussolini no ha aconseguit defensar-se de les acusacions que li ha fet el poble italià, després de l'assassinat de Matteotti.

La desesperació dels "camises negres" es tradueix en nous actes de violència per tot Itàlia.

El feixisme, el nacionalisme a ultrança la passió ofensiva dels Estats, no és un mal isolat en un país o en altre, sinó un perill per a tota l'humanitat. Aquesta és la raó del clam que arreu ha aixecat l'assassinat de Matteotti a Itàlia, i aquesta és la raó per la qual l'opinió de casa nostra, més que la d'altres pobles, ha de sentir un vivíssim interès per tots els esdeveniments derivats d'aquell fet criminal, que ha d'arribar a precipitar la caiguda del feixisme italià i la posta definitiva del nacionalisme internacional, amb tots els seus personatges i amb tots els seus atributs brillants i sinistres.

La tragèdia de Matteotti ha sotraquejat el poble italià d'una manera formidable, creant un ambient de confusió entre els feixistes militants.

Les paraules que Mussolini pronuncià la setmana passada en el Senat i en la Cambra van servir per a fixar el veritable estat de l'opinió italiana, palesant-se d'una manera clara tota la trascendència de la crisi del feixisme.

L'ACTITUD DE MUSSOLINI

Per endevinar on pot anar a parar l'estat de coses actual, només cal fixar-se en les paraules i en l'actitud de Mussolini.

Aquella impressió de seguretat que abans donava al seu gest i a la seva visió política avui ha desaparegut. En el seus discursos ha tingut moments d'energia, s'ha de reconèixer, però això en últim terme pot interpretar-se com una habilitat, per a captivar als fanàtics, que no poden viure sense sentir la suggestió de la força física i de la mà de ferro que s'imposa. Mussolini no podia mostrar-se feble davant dels seus.

Mussolini tenia altrament l'avantatge de presentar-se davant d'una majoria adicta i homogènia, animada tan sols del desig d'aplaudir-lo, i que no el posaria, per tant, en el cas d'una controversia, ni el sotmetria a una interrogatori. I així, sense oposició, sense un enemic en el Parlament, Mussolini va poguer pronunciar els seus discursos tal com els havia preparat, en vistes a uns efectes predeterminats. D'aquesta manera reeixiren malgrat tot, les seves paraules ben carregades d'espècies perquè la figura del dictador no restés desfigurada i vacil·lant.

AFIRMACIONS I SILENCIS

Davant les pretensions de les minories, que s'havien retirat del Parlament, Mussolini va afirmar amb energia que el Govern no dimitiria si bé podria modificar-se la seva constitució; que la milicia feixista no fora llicenciada i que no fora disolta la Cambra, per a donar lloc a noves eleccions generals.

Va recordar les glòries passades dels «camises negres» i la seva entrada a Roma.

Va planyer-se amargament de la extraordinària importància que s'havia donat a l'assassinat de Matteotti, sense prou fonament, segons ell.

I va parlar de tot el que li va convenir, per tal de mantenir el prestigi del feixisme. Però en quan al fet concret del crim, que totes les conciències lliures condemnen, va dir-ne ben poca cosa. Simplement va fer una lleugera al·lusió a les detencions practicades, repetint que es faria justicia.

Per tant, resta incontestada encara l'acusació d'aquell diputat socialista que digué al «duce»: «Calleu? Doncs hi esteu complicat.»

I la veu del poble italià, i la veu de la vídua de Matteotti, que reclama el cadàver del seu espòs, no mereixen del Dictador res més que el silenci.

Després del crim, l'encobriment i el cinisme.

L'ESPANTALL ROIG

Quan el feixisme està deshonrat i no sab com aixecar-se, Mussolini cerca una habilitat i, coneixedor de l'egoisme de la burgesia, parla de l'intent d'establir a Itàlia una dictadura d'obrers industrials i camperols.

Quan el burgés es creu davant la dictadura roja, sembla que es torna foll de terror. Per a sortir-se d'aquell mal per imaginari donaria la seva dignitat... i fins els seus diners.

Però el truc comença ja de gastar-se, perquè hi han salvadors que s'han tornat després tan exigents, que, tant per tant, resulta més a compte no salvar-se.

AFERS INTERIORS QUE DEIXEN D'ESSER-HO

Com hem dit, en als seus discursos Mussolini dedicà poca atenció al fet criminal de l'assassinat de Matteotti. Res digué de les recerques de la policia, de les diligències judicials que s'han practicat, de la personalitat dels detinguts. Tot ho deixà dins l'atmòsfera de misteri de que ho ha voltat l'opinió pública. Tothom pot creure que en aquest sentit Mussolini no trepitja terreny ferm.

El que ha dit Mussolini no està en proporció del que ha dit d'ell la premsa i l'opinió. Mussolini no s'ha defensat en tota l'extensió del front en que s'ha vist atacat. Això vol dir que la seva situació té punts flacs.

Les seves paraules han sigut insuficients per a conjurar el perill que l'amenaça.

S'ha ocupat més de la resonància del fet que no del seu origen.

Per això el veiem amargat quan parla d'aquells diputats laboristes que es reuneixen a la Cambra dels Comuns i que, amb un precedent novíssim, es fiquen en la vida interna d'un altre país.

Això vol dir que Mussolini es plany d'aquesta saludable corrent que des del poder i des del Parlament, han iniciat els socialistes de les primeres potències europees per tal de crear una consciència internacional contra tot imperialisme i a favor de la pau internacional.

El feixisme ultra ésser una força interna, arribà a constituir un element internacional. La seva influència sobreeixí per damunt les fronteres d'Itàlia; per tant, no podía ésser consentit pels socialistes de cap país.

Els individualistes, els egoistes, exclamen, ficats dintre la seva barraca: «Jo a casa meva faig el que vull» i no volen acceptar cap regla ni cap ordenança.

Els homes que se senten avui ciutadans del món no poden permetre que una colla d'aventurers vulguin tancar les fronteres d'un poble i atropellar als que hi viuen en nom d'una sobirania que no és res més que una usurpació.

El precedent que senten els socialistes europeus amb la seva actitud d'avui, representa una de les més fermes victòries del socialisme.

Que ho sàpiga Itàlia, i que ho sàpiguen alguns altres pobles gelosos de les seves misèries: molts afers interns, d'ara endavant deixaran d'esser-ho.

Són senyals dels temps.

LA MAJORIA DEL PARLAMENT ITALIA

Ha dit el dictador italià després de la retirada del Parlament de les minories de l'oposició:

«Es evident que la majoria no pot estar subjecte a la venjança de la minoria.»

Mussolini vol seguir endavant amb els seus diputats que tots plegats no reuniren pas més vots dels que aconseguiren els diputats de l'oposició. Això vol dir que mai han representat una veritable majoria del poble italià. Tothom recorda encara les célebres matemàtiques feixistes, les tupinades i els cops d'estaca que constituiren els instruments de la victòria electoral de Mussolini.

Doncs si la majoria dels electors que votaren darrerament no eren feixistes figureu-vos després de l'actual trasbals, com quedarien els homes de Mussolini en cas d'anar a unes noves eleccions.

I unes noves eleccions és el que volen les minories d'oposició.

I unes noves eleccions és el que exigeix la justicia a la democràcia, car des d'ara Itàlia és troba virtualment sense Parlament.

LES VIOLENCIES FEIXISTES

Els quatre mil cadàvers que queden registrats en el balanç de la actuació del feixisme hauran semblat encara poca cosa per aturar la feina criminal dels camises negres.

Des de la mort de Matteotti l'atmósfera d'Itàlia és densa i carregada de passió antifeixista.

Una força moral formidable menaça acabar el règim establert per les legions de Mussolini.

Davant d'això les bandes feixistes estan exasperades, i impulsades pel seu mal, pretenen en aquests moments, reafirmar el domini de les seves pistoles i dels seus garrots.

Dies enrera fou assaltada la redacció del diari «La Stampa» de Turin pel sol motiu de tenir un lleuger matís antifeixista.

Quatre homes armats entraren al domicili del senador Frassati, i en no trobar-lo dirigiren les seves fúries contra persones de la seva família, que foren agredides, i destroçaren després els mobles de les habitacions.

En un café de Gènova foren ferits alguns concurrents per que feien comentaris poc favorables a l'obra de Mussolini.

A Roma, un diputat republicà va ésser menaçat públicament de sofrir la mateixa sort de Matteotti.

Els paquets de les edicions dels periòdics socialistes sovint són cremats al mig del carrer.

A Turin una brigada feixista cometé actes de terror contra la població sense distinció de persones. A conseqüència d'aquestes valenties foren transportats a l'Hospital Martini un cert número de ferits.

En un carrer de Milà, un obrer tramviari que es planyia de no haver pogut pendre part a l'homenatge de Matteotti, per trobar-se de servei, fou mort a cops de matraca per un grup de sis feixistes.

Extraiem aquests fets, entre molts d'altres, que han estat comesos darrerament.

Cada dia que passa el periòdic ens assabenta de noves gestes de violència que no venen a ésser res més que les contorsions del feixisme agònic.

ELS FEIXISTES SOLS NO PODEN AGUANTAR LA SITUACIÓ

Mussolini ha hagut de reformar el ministeri. Els vells partits polítics bandejats de la vida pública, perque sols els guiaven en llur actuació móvils innobles. Aquells partits formats per homes poc escrupulosos, que segons Mussolini, representaven la ruina d'Itàlia, i el seu descrèdit en l'exterior, han sigut cridats per a apuntalar el règim que s'està ensorrant.

Quatre ministres lliberals han entrat en el Govern presidit per Mussolini.

Per a ajudar a JUSTICIA SOCIAL

21.ª llista de quantitats rebudes

Ciutat.—A. L., 5'00; M. V., 10'00; J. A., 5'00; A. M., 2'00; J. P. E., 2'00; R. D., 3'00; A. V, 2'00; M. R., 10'00; A. C., 25'00; C. A., 10'00; A. F., 5'00.
Vendrell.—J. M., 2'00
Terrassa.—M. P., 15'00
Reus.—A. M. B., 2'00; B. B. R., 2'00; M. B., 2'00

Total, 102'00 ptes.

A tots el nostre agraiment.

IDEES D'ARA

Revistes i revistetes

i II

Apart del que vaig exposar en l'article anterior, cal assenyalar un altre element que influeix fortament en la vida de les publicacions catalanes. Em refereixo al mal que pateixen totes les coses d'aquesta terra; la nostra política, la nostra literatura, la nostra organització industrial, el nostre problema obrer. Per damunt de tot hi posem sempre els interessos de gremi i l'exclussivisme d'escola.

Maragall en un article, difícil d'oblidar, es planyia amargament del nostre racial esperit de capelleta. El nostre, malgrat tot, Josep Pla, no fa molt que escrivia que amb l'insolidarisme de que estem posseits no anirem mai enlloc.

Tots ens el coneixem aquest mal, tots estem convençuts de l'atomització de la nostra vida social i del nostre ferotge individualisme de barraca; i no obstant ens esforcem molt poc per a fer desaparèixer aquest perill que amenaça, totes nostres manifestacions col·lectives.

Per aquesta causa jo soc socialista amb un sentit ample i integral. Com a català crec que no puc pensar d'altra manera. Hi ha qui no ho creu aixis; coneixem tota una colla d'intransigents purament verbals i de folk-lore que prefereixen mantenir els seu tretze; atacant sovint als socialistes catalans amb invectives de dimoni dels Pastorets. Pitjor per ells.

Cada una de les nostres publicacions són resultat del treball d'un grup d'amics, per això la monotonia és una de les seves característiques. Tothom vol tenir la seva revisteta que sigui expressió d'un criteri especial. Abans que una bona obra de conjunt ben complerta i colorida es prefereix la disidència trista i singular.

En matèria de publicacions tots els catalans que hem passat de l'escola elemental ens creiem entendre-hi poc o molt, a tots ens agrada ficar-hi la cullerada, i està clar, ningú pot anar mig tip. Ens hem cansat d'improvitzar revistes de totes menes durant anys i anys i encara és l'hora que no tenim unes quantes publicacions prestigioses i sòlides. Hi han alguns casos exemplars. Recordem aquells temps que la febre era per a les revistes teatrals; cada setmana en sortia una de nova; ja en teniem cinc o sis. Tot plegat van començar a desaparèixer; i avui l'una i demà l'altra fins que no en restà cap. Abans que sostenir una sola revista de teatres, que encara avui podria publicar-se, es va consentir el suicidi col·lectiu.

D'això ja fa alguns anys, però crec que el mal el tenim encara arrelat. Ara sembla que la tendència és per a la novel·la i el conte setmanal o quinzenal. De publicacions d'aquesta mena en tenim ja sis o set, però estem segurs que a hores d'ara algun editor pateix, i ens temem de quedar-nos sense conte i sense novel·la, el dia que menys ho pensem.

La mateixa pruïja podem observar amb certes revistes d'aprenent poeta. En surt una a cada barriada, sense altre resultat que el foment de la poca solta, i el que es pitjor, el de fer despendre al lector d'una quantitat amb la qual podria adquirir una revista més substanciosa.

Hi han masses publicacions catalanes. Amb la meitat de les que avui apareixen a Barcelona ens passaríem perfectament. Però dintre aquest nombre hi consideraríem imprescindibles, entre altres, una revista popular variada, d'aparició freqüent, que fos reflexe de tots el caires de la vida barcelonina, fugint de certs excesos dels periòdics infantils i dels humorístics.

I per altra part com a obra d'alta cultura, no cal dir el lloc preeminent que pot tenir entre nosaltres la «Revista de Catalunya» l'aparició de la qual serà un fet aviat. Cal no obstant, evitar que aquesta revista sigui un snobisme més, un assaig més dels molts que han anat sortint de les nostres premses. Barcelona no és París, malgrat tots els nostres desitjos; i ja que els editors de la nova revista tenen els ulls posats en el format en la «Revue Universelle», cal recordar ço que ha dit Egeni Xammar, que darrera d'aquesta publicació hi ha l'«Action Française»; cal recordar aquestes paraules per a evitar que la suggestió del format vagi acompanyada d'una suggestió espiritual més pregona i que es sacrifiqui una orientació ampla per obtenir certs estilismes d'escola.

Altrement, podría repetir-se el cas de «La Revista», que havent pogut arribar a ésser la nostra veritable revista d'idees, després d'haver realitzat una tasca editorial notabilíssima, va anar decandint, va anar prenent un aire trist i monòton, perdent-se entre una xarxa de subtilitats cerebrals que no interessaven al lector, fins arribar a l'estat en que avui es troba, inspirada per l'esperit hermètic i pastorald' En Rucabado.

«La Revista» ha adquirit un sentit massa objectiu, massa abstracte, els seus redactors sembla que només escriguin per a ells mateixos. I això és perillós perque l'opinió i la resistència dels lectors ve valen alguna cosa. Al menys ajuden a situar-se humanament.

Marius Vidal

ELS HOMES D'AHIR I D'AVUI

F. Nietzsche

Nietzsche, és potser la intel·ligència més formidable eixida d'Alemanya de setanta o vuitanta anys ençà. Es encara un esdeveniment europeu. Es alguna cosa d'extraordinari, per damunt de les escoles, els partits, les opinions polítiques i les mateixes qüestions socials. No s'ha digerit encara bé a Nietzsche, de la mateixa manera que no s'ha païl encara, tot el que ha aportat a la civilització aquest segle XIX, espant de tota la faramalla de decadents que s'apel·len a si mateixos: noucentistes. Però a aquesta humana cosa manca masclia i no té ni la més lleu idea que s'acosti a la vida del que vol dir: l'Home 1924. Tota aquesta gent, certament instruida, ben peixada, força creient, quasi clàssica, enxiquida d'ànima, put a biblioteca, café o casino. I ja fa prou creant se una infecunda suficiència, fugint pànicament de tota actuació mica perillosa.

Federic Nietzsche nasqué a Roecken, prop de Lutzen, el 15 d'octubre de 1841. El seu pare era pastor protestant. Els seus avis, els Nietzky, sembla que eren polonesos. Nietzsche tenia cinc anys només quan morí sa mare. Llavors la familia del futur gran pensador anà a viure a Namburg (1850). De 1858 a 1864 estudià com intern al col·legi de Pforta. La seriositat de la vida de Nietzsche, li anticiparen el caràcter, recte, profund i delicat alhora. Els examens de consciència li esvaïren la fè religiosa abans dels divuit anys.

En 1864, entrà a la Universitat de Bonn, d'on passà a Leipzig estudiant dos anys filologia clàssica. Els moments d'oci els dedicà a la música i la filosofia. Plauen a Nietzsche les reflexions morals i admira força Hölderhù, Goethe, Emerson, Sòfocles Esquil i el Plató del Convit. *De 1867 a 1868 serveix al rei i sofreix una greu caiguda de cavall. Retornat a Leipzig, estudia amb el professor Ritschl, el primer filòleg d'Alemanya. I és tan evident la superioritat intel·lectual de Nietzsche, que la Universitat de Basilea li oferí la càtedra vacant de Filologia clàssica i la Universitat de Leipzig li atorga el títol de Doctor sense examen. Tenia 25 anys.*

En 1869, per miljà del gran Burckhardt, va conèixer a Ricard Wagner que aleshores escrivia la música de Siegfried, *Aquesta amistàt, que podria titllar-se de l'Amistat de la Ruptura, és l'esdeveniment més gran de la vida d'aquest formidable pensador que havia de viure sense contacte amb els millors de la seva època. Quan a darrera hora els grans europeus contemporanis el vingueren a conèixer i tractar—cas de Struidberg — cas de Brandis—era ja tard.*

Nietzsche allistat com a voluntari en la guerra francoprussiana en 1870, tingué la primera idea complerta de la seva primera obra, durant la batalla de Woerth. Aquest llibre és «L'origen de la tragèdia en l'esperit de la música»—desembre 1871 amb data 1872. El retol actual que porta des de 1886 és: «Die Geburt der Tragödie oder Griechentum und Pessimismus» (La Naixença de la Tragèdia o Hel·lenisme i Pessimisme), Es un llibre dinal on apareix per primer cop aquella famosa divisió de l'art en apol·lini i dionissíac. Nietzsche descobria uns altres grecs. *Un examen d'aquesta obra de joventut nietzscheana no és d'aquest lloc. No obstant aquesta obra ja és ben bé l'extraordinari Nietzsche de després.*

Ara bé, la teoria o teories nietzscheanes, no són còmodes d'exposar i comprimir en breus ratlles. Un home que escrivia aforismàticament, reduint els pensaments d'una manera genial a un mínim de forma externa enorme que fa d'ell un dels pocs més grans estilistes que ha tingut Europa, no deu ésser maltractat deformant-lo. Per això Demòphil no exposa ara el cèlebre anticristianism enietzsshià, ni el seu aristòcrata amoralisme, ni la seva original visió de la vida i dels grecs, ni parlarà del famós superhome, ni del no menys famós etern retorn de les coses—de totes *les coses—, idea que volia provar científicament, tasca per a la qual volia fer llargs estudis, propòsit mica fantàstic que impedí de realitzar la malaltia.*

Nietzsche explicà filologia fins 1879, època que degué de renunciar a la càtedra. La Universitat de Basilea li pagava una pensió en consideració a la magnificència de l'intel·lecte que perdia amb la malaltia de Nietzsche. De 1871 a 1879 havia publicat diversos estudis i opuscles i llibres, essent el més notable d'aquest període «Humà, massa humà. Un llibre per als esperits lliures», al que segueix en 1880 altre llibre notable. «El Viatger i la seva ombra».

El filòsof malalt viu retirat; passa els hiverns a Risiera i els istius a Silsmaria. No deixa de produir. «La Gaia ciència» és d'aquesta època. Encara aforismes meravellosos de consumat psicòleg i d'un penetrant esperit crític. De 1883 a 1888 transcorre la última i més genial època de Nietzsche. Es la de les grans idees. La «Més enllà del bé i del mal» (1868), la del celebèrrim «Així parlà Zaratustra» (1883-84), la de «La voluntat de puixança», «L'anticrist» i «Ecce-homo» (1888). Literàriamen el Zaratustra, és una de les obres més belles i més profundes que s'han escrit mai. Ell ja deia que era un llibre per a tothom i per a ningú.

L'excés de treball intel·lectual l'extravià. Pel gener del 89 signava les lletres als amics «el Crucificat» «Dionissos». Ja escrivia coses estranyes, parlava sol, no coordinava les idees. Aquella intel·ligència genial s'havia apagat. Poc abans de morir recobrà mica la raó. Vivia amb sa germana. Però aquesta il·lustre víctima de la tragèdia del pensar no durà gaire. El 25 d'agost de 1900, s'extingia, dolçament. una de les més grans i privilegiades testes del segle XIX. La seva vida fou un martiri.

Demòphil

ECOS I COMENTARIS

Les Rambles

Definitivament, Barcelona és una delicia!

Ara, per acabar de donar nos un nou gaudi per a entreteniment dels ciutadans i dels forasters, han convertit les Rambles no sabem ben bó si en un hort o en una muntanya. Fet i fet, els admiradors de l'agricultura i els de l'excursionisme resten satisfets.

Totes les Rambles són una cosa nova i desacostumada a Barcelona. Arreu hi han sots i munts de terra, arbres desarrelats, camions encallats, tanques de cordes per a privar al públic la entrada als llocs on segurament s'hi faran platades, canyeries brutes i retorçades...

Bonic, bonic de debó! La Companyia del Metropolità, d'acord amb l'Ajuntament, ha tingut una bona pensada. Creiem que l'atracció es completarà amb la creació d'una nova Barracòpolis.

La Comedia Catalana

Les publicacions catalanes han estat augmentades amb una nova publicació popular: «La Comèdia Catalana».

Surt cada dissabte i a un preu accessible a totes les butxaques dona obra catalana o estrangera d'èxit. Està bellament presentada i editada amb gust.

Han sortit ja dos números, contenint la tragèdia d'Ambrosi Carrion «Cap de flames» i l'obra del gran Shakespeare «El marxant de Venècia», traduida per Puig i Ferrater.

Cal que ens felicitem de l'aparició de «La Comèdia Catalana». Ella pot donar a conèixer al poble el teatre.

En llibertat

Han estat posats en llibertat diversos dels companys i amics agafats ara fa cosa d'un mes. Entre els alliberats hi ha l'advocat Joan Casanovas.

El periodista Eduard Sanjuan continua purgant un seu article amarat d'humanitat i innocència.

Els màrtirs de la ciència

La darrera tentativa d'ascenció al Mont Everest, el més alt del món, ha acabat amb una doble tragèdia.

Mallory i Irvine, aquests dos homes que han donat llur vida en intentar arribar al cim verge de tota petjada humana, són dos impressionants exemples de tenacitat i abnegació.

Com en altres temps els homes es sacrificaven a les divinitats, avui hi han homes plens d'intel·ligència i d'audàcia que senten la forta suggestió, el misticisme de la ciència. Homes que lluiten heròicament amb els elements de la natura, fins a trobar la mort tot cercant el descubriment de nous coneixements.

Des d'ara Irvine i Mallory amb llurs cossos enterrats en les neus eternes del Mont Everest, són dos noms inmortals.

Qüestions de gerarquia

A Bilbao en el portal d'una casa d'un dels carrers més cèntrics discutiren el porter i un somatenista, per motiu de quin dels dos tenia més autoritat geràrquica.

Armaren un escàndol tan gros que tingueren d'ésser portats a la Comissaria de policia.

Una noticia

Aquesta noticia no és nova, tothom la sab, però té encara avui certa actualitat.

«Ha estat absolt el general Navarro i condemnat, amb la separació del càrrec, el general Berenguer.

Tots dos generals estaven processats arran dels successos ocorreguts a l'any 1921 a la zona del protectorat espanyol a l'Africa.»

Retallem

Una altra noticia, també coneguda, però que té el seu interès:

«...afirma el Directori el seu propòsit de sotmetre a l'aprovació del rei un projecte d'indult o amnistia que arribi a assenyalat número de delictes i faltes, segur que és el moment oportú perquè aquesta clemència sigui beneficiosa al país.»

Estrena d'una obra del company Mora

Diumengè passat la companyia Adrià-Claramunt estrenà al Teatre de la Comèdia, de Gràcia, el drama en tres actes del company Víctor Mora, *L'Embruixada*, que assolí un èxit definitiu. *L'Embruixada* és una obra de joventut, d'esbojarrament. D'argument un xic truculent, el drama té una gran força emotiva i dramàtica i demostra el temperament apassionat i sedent d'amor i de lluita de l'autor. Una bona obra no reeixida del tot potser per estar escrita massa depressa.

De París estant

La política. - Un Homenatge a Zola

Ja haureu vist com s'han confirmat les nostres prediccions, i com Millerand, malgrat els seus equilibris, no ha tingut més remei que deixar la presidència de la República.

S'ha elegit per a substituir-lo Doumergue, home sincerament decantat cap a l'esquerra, però dels que serven el dó especial de no tenir enemics apassionats. Per aquesta causa de simpatia personal, els senadors esquerrans deixaren de votar a Painlevé, candidat del bloc d'esquerres, i la dreta, volent aprofitar d'aquell llevat de vanitat que tots porten dintre, va abocar els seus vots, no en favor de Doumergue, precisament, sinó contra Painlevé, representant genuí del bloc que va esclafar-los en la jornada del darrer 11 de maig. Dumergue porta, doncs, el pecat inicial d'ésser elegit pels seus contraris; però, com que en el moment de començar a actuar de President, cal que deixi de banda la seva senyera política—i així ha remarcat que ho faria, indemnant tàcitament l'actuació del seu antecessor—pot resultar un ideal Cap d'Estat.

Governa ja el ministeri Herriot que ha fet una declaració clara i complerta, ampliació de la carta que va servir de base a l'acord dels socialistes de donar els seus vots al partit radical. Fins ara, no es podrà pas acusar d'insinceritat al Govern que des del *banc blau* ha repetit solemnialment el que els seus components digueren en la campanya pre-electoral, i s'han començat a dipositar projectes de llei per actuar ja en el sentit que es predica. A nosaltres, acostumats a que els polítics del nostre país, assolit el poder, ja no es recorden del que deien a l'oposició, una conducta diàfana com la del ministeri Herriot ha de frapar-nos per força.

Ens fa una mica de por, però, que tan belles intencions fracassin, no precisament per manca de voluntat i decisió en els governants, sinó per qualque desplaçament que pot produir-se en la majoria de la Cambra, composta d'elements poc homogenis. Això podria produir seriosos contratemps a Herriot que no podrà comptar gaire amb la cooperació del Senat, el qual, amb l'elecció de Selves, significat poincarista, per a president, ha refermat el seu poc entusiasme per al «Bloc d'Esquerres». I que la majoria de la Cambra no és ben disciplinada ens ho fa creure uu símptoma recollit durant la seva curta actuació. Quan l'elecció de Painlevé, per president de la Cambra dels Diputats, no s'arribà a obtenir 300 vots, i ja els periòdics dretistes sortiren l'endemà, dient que el «Bloc» es desfeia. Es contestà això, acordant l'endemà l'*affichage* del disans per 330 vots; però ara, en votar una proposició de confiança, el resultat ha estat solament de 313 per 234.

Tant de bó les nostres temenses no es realitzin, puix creiem que França i la democràcia universal poden esperar-ne molt de l'acció dels homes que avui governen aquest país.

* * *

En una plaça de l'Avinguda que porta el seu nom, s'hi ha bastit un senzill monument per perpetuar la memòria del gran novel·lista Emile Zola. Entre dues figures, emblemes de les seves obres «Fecunditat» i «Treball», s'hi aixeca la figura de l'escriptor, magnífica obra del malaguanyat Charpentier.

La inauguració del monument tingué lloc diumenge prop-passat, i constituí un veritable aconteixement, tant per la massa del poble que hi prengué part, com pels discursos que s'hi pronunciaren.

Seria fer interminable aquesta crònica, intentar-ne un extracte. Sobressortiren, i foren coronats amb l'entusiasme esclatant de lo gentada, els vibrants pàragrafs de François Albert, ministre d'Instrucció, Herriot, Boncourt i Jouaux,

Fou també una bella jornada de propaganda radical, sobretot, pacifista. Les frases més ben rebudes eren invariablement les que es referien a l'amnistia i a deixar de banda els propòsits bèl·lics.

Rafael Ramis

20 Juny 1924.

Antologia

Vila del Montseny

Sojorn humit de prats i de comelles,
de pins i de pollancres i d'albons,
lleganys de boira, fines penjarelles
de les muntanyes pàl·lides del fons.

Sojorn humit, on veig florir tot d'una
entre garriga i gleves de rovell
el paller d'or de la masia bruna
i el tauladí del campanar vermell.

Temps era temps que en la dolçor somorta
d'aquesta vila d'aigua i pietat,
passejava mon ànima retorta
i adormia mon cor enamorat.

Ara no sento aquella lleu fadiga,
ni tinc als ulls la fonda lluisor.
Ara no hi és aquella dolça amiga
que semblava l'estrella del pastor.

Adéu siau, oh vila engarlandada
amb flors d'amor que recullí un atzar!
Ara sou tota muda i despullada,
ara ja no m'aconhorteu l'esguard.

Ara el cos meu adolorit descuida
dins de les herbes l'ànima que mor....
Ara que sou com una entranya buida,
on s'hi passeja l'ombra del record!

Josep M.ª de Sagarra

Carnet d'un heterodoxe

La culpa

Sembla haver-se comés un cert, un dels tants actes que s'en diuen crims. En la fosca, dos homes dialoguen així:

—Tú, en tens la culpa!

—I bé, què vols dir amb això? Què et penses dir?

—Que ets tú qui has de pagar-ne el tort fet,—tú, i només que tú!

—Infeliç! Però tú et creuries que jo la defujo la culpa?, àdhuc sense creure-hi gens ni mica? Tú creuries que soc com aquests que realitzada,—diemne la malifeta,—demanen clemència i perdó i misericòrdia i exciten la lletja llàstima?

—Ets foll.

—Però no covard com tú,—ni supersticiós com tots vosaltres, que davant de la responsabilitat de les vostres accions; davant de la culpa amarga i infamant, que encara aparella el càstic, us foteu a tremolar com una espantada tísica donzella.

—Ara et trobo insensat.

—I perquè no, franc, dic jo? —Quina por us fa aquesta paraula afrentosa que sembla una escopinada de la conciència venjativa! Que fareu mai amb aquesta por tradicional?—I voleu ésser encara homes d'ara i lliures de dogmes i prejudicis! I que em feu riure homes d'ara de totes menes, tristèrrims fanàtics voltats d'armes, el cor ple de misèria i pus de sentiment, la testa inflada per la mania del manar! I que em feu riure homes d'ara, pobres caricatures de decadència, que no sabeu acceptar la culpa de res. Pobres, veritablement pobres! Jo voldria tenir totes les culpes de la terra, per a acabar d'un cop amb tanta d'humana baixesa! —La tinc jo la culpa. T'està bé?

BRAND

IDEAL

A mi doneu-me els cims assolellats,
veient al lluny la mar trauquila i blana;
doneu-me aire dels pins envellutats
i a sota d'ells doneu-me una cabana.
Doneu-me el sol d'istiu a ple batent,
omplint de vida i llum el pla i la serra,
enviant el seu bes de foc ardent
amb què ha de fecundar tota la terra.
Doneu-me la inquietud del papelló
que veu en cada flor la fló escullida,
doneu-me dels que estimen, la il·lusió;
doneu-me, de l'infant, la fè en la Vida.
I deixeu esplaiá el meu esperit,
tot amarat de llum i poesia,
esguardant com a fita l'infinit
i tenint sols l'amor per companya.
Deixeu-me així sentir la immensitat
com el místic abstret en la pregària,
imaginat lo cert i lo ignorat
a dins de la gran volta milenària.
Doneu-me del saber la plenitud,
gosant de l'Univers la maravella
sabent que el Tot, com és sempre ha (sigut
i que hi ha un món sublim en cada es- (trella
Deixeu-me encar sentir ben lliure el (gran
tenint la pensa clara i esvaïda,
que la llum de la Idea triomfant
el sentit em recordi de la vida...
De la vida en etern començament
com a font de bellesa i d'harmonia
que em portarà, cada matí esplendent,
la mateixa il·lusió d'un primer dia

Emilí Saleta i Llorens

Cròniques argentines

LES ELECCIONS

EL COMICI

VII

La sort ja està llençada.

Avui, des de les vuit del matí fins a les sis de la tarda el poble de Buenos Aires ha sigut cridat a comicis lliures i secrets per a elegir 19 diputats i un senador.

Dos grans partits es disputen la majoria: socialistes i radicals. La lluita entre els dos és homèrica i sense solució de continuitat des de 1916 en que el partit radical va conquerir el poder nacional. Qui guanyi se'n endurà 13 diputats i un senador. Qui perdi, sis diputats.

De qui serà el triomf?

Mentre no s'hagi revelat el secret de les urnes, no cal captenir-se'n. No és l'hora de profetitzar, sinó d'esperar.

El nostre candidat a senador, és el Dr. Juan B. Justo, fundador del Partit i al qual devem la sòlida estructura doctrinària i el cervell més ben organitzat de la República Argentina, autor d'una obra mestra que pot competir sense desmèrit amb l'abundosa i admirable literatura socialista mundial, i que honoraria el fulletó de JUSTICIA SOCIAL: «Teoría y Práctica de la Historia.»

Els tretze candidats a diputats són una representació exacta del país. Aquí, totes les races i nacionalitats europees hi estàn representades. Un terç, almenys, de la població argentina és estrangera.

La llista socialista, ho reflexa poderosament. Dels tretze candidats, 9 són argentins nadius i 4 argentins naturalitzats: un rus, Eric Dikmann; un català, Joaquim Coca; un italià, Jascint Oddone; i un espanyol, Francisco Pérez Leirós.

Pot això dificultar el triomf?

No; perquè no obstant la xenofobia de certs cercles parassitaris, l'esperit del poble argentí és ample, intel·ligentment internacional.

Altra característica genuinament socialista de la nostra llista és la seva composició per professions i oficis. Es aquesta: dos metges, Eric Dikmann i Augusto Bunger; dos advocats, Héctor González Tramain i Fernando de Andreis; un enginyer, Raúl Carballo; tres empleats de comerç, José X. Castellanes, Eugenio Albani i Pedro Revol; un periodista, intel·ligent redactor de l'òrgan del Partit, «La Vanguardia», José Luis Peña; un sabater, i ara també redactor de «La Vanguardia» Joaquim Coca; un curtidor, Agustín S. Muzio; un pintor, Francisco Pérez Leirós; i un forner, Jascint Oddona.

I ara parlem un xic de l'elecció.

Un diumenge electoral a la capital argentina, és molt tranquil.

24 hores abans, tota activitat de propaganda es clou. De la una del matí fins a les sis de la tarda, cafès, tavernes, cinemes, teatres; tots els llocs de reunió o d'esbarjo tanquen les portes. A l'entorn dels col·legis electorals, no són permesos els grups ni manifestacions de cap mena.

Les «rodes», tan vergonyoses i usuals a Barcelona, aquí no són conegudes.

Els ciutadans surten tranquilament de casa seva i voten. Com?

Po ten fer-ho a tota consciència. La llei argentina ha fet efectiu el secret del sufragi, sense el qual és una mentida. Heu-s-aquí les precaucions preses per la llei. Abans de l'elecció, la junta electoral, integrada per jutges federals, comproven les boletes de cada partit. Cada partit té el seu tipus únic vàlid, però el tamany és uniforme per tots; d'una urna surt una boleta amb inscripcions, siguin de la classe que siguin, el vot és anulat, perque una inscripció convinguda pot ésser una manera efectiva per burlar el secret del sufragi.

Els barcelonins saben per experiència, que la forma i grossor de les boletes, poden burlar el secret del sufragi. Per a evitar-ho, la Junta electoral, amb diners de l'Estat, edita uns sobres groixuts, de doble coberta, dintre els quals els electors posen les boletes. I el sobre tancat és el que es posa a l'urna.

Però no n'hi ha prou encara.

La precisió de la llei és eficacíssima en el moment mateix de l'elecció. Cada col·legi electoral disposa de dues cambres; en la primera s'instal·la el president i els fiscals del Partit i la segona és la «cambra fosca». No hi ha ningú, ni pot haver-hi ningú; no té comunicació amb l'exterior, ni pot tenir-la. Una taula, amb boletes de tots els partits, és l'únic moble. Entra l'elector. El president i els fiscals certifiquen la seva personalitat. El president dona un sobre oficial a l'elector, i aquest es dirigeix a la «cambra fosca» i allí, sol, materialment sol amb la seva consciència, posa el vot que li sembla dintre el sobre, el tanca, surt, vota i li tornen la llibreta d'identitat amb un segell que diu: «Ha votat a la taula tal, urna qual» i la data.

Aquestes disposicions de la llei es compleixen al peu de la lletra a la capital: per això des de que regeix (1912), el Partit Socialista, pot disputar les majories de partit de govern.

A les sis en punt acaba l'elecció.

Comença l'escrutini? No. Aquí també l'escrutini és neutralíssim.

Quan toquen les sis el president de cada col·legi compta els sobres, els torna a posar a l'urna, redacten, després, l'acta, que és firmada pel president i fiscals, la posen a l'urna, la tanquen amb candau, la segellen i la entreguen a uns empleats de correus, encarregats de portar-la, amb custodia policial, a la Cambra de Diputats.

Totes queden dipositades allí i ultra la força pública que munta la guardia a la porta de la peça on es guarden les urnes, cada partit pot nomes nar «els guardians d'urnes», que es relleven fins que comença l'escrutini.

Són les deu de la nit.

La policia dona als diaris el total de votants.

Han funcionat normalment, i sense el més petit incident, 1293 urnes.

Dels 282,112 inscrits en el padró, han votat 284.430 ciutadans; o sigui el 65,35 per 100, proporció que de fet equival a 90 per 100, si tenim en compte que el padró es vell, de 12 anys enrera.

Per guanyar la majoria, un partit necessita de 75.000 a 80.000 vots.

Joan Comorera

Buenos Aires, març de 1924

N. de la R.—Els nostres lectors recordaran que la vuitena i darrera crònica que el company Joan Comorera, secretari de redacció de «La Vanguardia», de Buenos Aires, ens ha tramès parlant de les eleccions argentines, la vàrem donar abans. En aquesta darrera crònica hi havia el resultat de les eleccions i perquè els lectors no haguessin d'esperar tot aquest temps, car les cròniques ens han arribat amb un retard considerable, vàrem creure oportú alterar l'ordre dels articles.

Ara, vivim en una hora el que es vivia en un dia abans de la guerra. La gran borrasca marca una era nova.

G. G. LEBEDINSKY

DE COL·LABORACIÓ

Problemes d'actualitat

"Els pobres propietaris"

Amics de JUSTICIA SOCIAL: Permeteu que m'aprofiti d'una carinyosa al·lusió en un dels vostres «Ecos» per parlar des de les vostres pagines als llogaters de Barcelona que vulguin escoltar d'aquest gran plet dels lloguers i de les vivendes sota el títol que, amb feliç ocurrència, vosaltres mateixos m'haveu donat: «Els pobres propietaris».

L'ocasió és, ademés, propicia al tema. Seria una trista inconveniència, creure que la nova prórroga del R. D. de 21 de juny de 1920, acordada i portada a la «Gaceta» ara de poc, resol la qüestió i posa el colofó a la polèmica entre propietaris i llogaters. Graficament, aquestes prórrogues no són més que un mal palliatiu. El plet continua obert; el problema conserva tota la seva gravetat; la disputa, més que polèmica, segueix amb tota la vigor dels primers temps.

Quan jo era president de la Cambra de Llogaters, vaig aprofitar totes les oportunitats per refermar davant dels governs espanyols que la simple prórroga del R. D. no satisfeia les justes aspiracions dels llogaters. Altres associacions insistien igualment sobre aquest punt. No obstant, els governs posteriors a en Dato, no han tingut la valor de fer rès més que anar prórrogant el R. D. Solament ara hom s'ha atrevit, contra el que el desig de la immensa majoria dels ciutadants reclamava, a començar a desvirtuar l'eficàcia de la mesura amb un article edicional que torna les cases de nova planta a la legislació comú, i fent les prórrogues més curtes.

De totes maneres, les circunstàncies son tals, la gravetat del problema esdevé tan manifesta, que sigui quin sigui el partit que governi, el R. D. és incaducable. La realitat demana amb veu de clamoreig per a els llogaters, moltes més garanties que les que l'actual interina legislació els hi reconeix. La solució que periòdicament es dona al plet, no és, en el fons, més que un recurs d'una certa covardia dels poders públics. Per tal de no afrontar l'embestida de l'opinió pública, de les multituds assedegades de justícia, es prórroga el R. D. Contrariament, per no disgustar massa ni perjudicar als propietaris, classe, per ara, de govern, adicta a totes les polítiques d'essència conservadora, no es modifica el R. D. i es va prórrogant cada dos per tres.

L'inexplicable és l'actitud indòcil dels «pobres propietaris» des dels reductes, vertaderament grotescos, de llurs cambres «oficials». Protesten contra la subsistència del R. D. Malgrat la relativa ineficàcia d'aquest, no saben disimular llur enuig per la prórroga cada vegada que és acordada. Què més volen? Creuen, pot sér — «pobres propietaris»! — poder ressuscitar els drets omnímodes d'una legislació arcàica?

La situació social de les collectivitats, dels gremis i dels individus, no és avui com antany. Encara hi ha classes «directores» i classes sotmeses, però només que fins un cert punt. Creuen el «pobres propietaris» que si la burgesia pogués abolir la llei d'accidents del treball, per, exemple, no l'aboliria? O que no destruiria, si estés en la seva mà, la jornada de vuit hores?

De la mateixa manera que una força social i un indiscutible sentit de justícia sostenen aqueixes reformes, s'han de sostenir els guanys aconseguits pels llogaters en matèria de contractes d'arrendament, i encara s'han de millorar i perfeccionar fins que siguin totalment enderrocats els actuals ominosos privilegis—no discutiríem els drets justos—de la propietat.

Els «pobres propietaris» es queixen de poca cosa. Són uns desagraïts pels governs que s'han succeït després del d'en Dato. No dubtin de que qualsevol govern vertaderament popular i lliberal que pugi, qualsevol Parlament una mica sanejat que arribi a actuar, dictarà mesures i lleis molt més restrictives de llurs drets que l'actual inofensiu decret.

Tan inofensiu per als «pobres propietaris» és l'actual reial decret, que la taxa, contra la qual tan enèrgicament protesten les Cambres «Oficials» de la Propietat, no assoleix en la pràctica el menor resultat possitiu. Pot dir-se doncs, que lo de la taxa dels lloguers, és lletra morta. No ho seria segurament si la legislació especial sobre arrendaments, interina, es convertís en definitiva i permanent. I com més curts es fixen els períodes de pròrroga, major és la seva ineficacia. I es compren. Qui s'aventura a demanar la revisió del seu lloguer si per obtenir sentència, sobretot si la part demandada, en aquest cas el propietari, va a l'apel·lació, que ja es necessita si fa no fa el temps que té de vigència el R. D.? La confiança que pugui tenir la gent en noves pròrrogues no constitueix—la pràctica ho demostra—la garantia necessària per a que pugui aventurar-se amb tranquilitat per l'avenir a una demanda de revisió. Solament en el cas d'una llei que reguli aquestes qüestions d'una manera definitiva, o quan es dicti una mesura de caràcter permanent, els llogaters podran exercitar—exercitarien segurament—llurs drets, lliures de tota coacció moral.

Tant manifest és el resultat que acabem de constatar, i d'una tan pueril simplicitat, que no podem creure que els governs no se n'hagin donat còmpte. Això fa que la limitació de les pròrrogues s'interpreti per l'opinió com un acte de veritable parcialitat a favor dels «pobres propietaris». De fet, la taxa dels lloguers contingudes en el R. D., és cada volta assassinada pel mateix govern que dicta i limita la pròrroga.

Cal, per evitar aquestes injustícies, una acció tenaç per part dels llogaters. Cal un contacte constant entre ells. Som els més, i hem de vèncer. Altrament, tenim raó; i la raó ha estat sempre un motiu segur de victòria més o menys llunyana. Per això m'adresso a les classes proletàries que són les que teniu, sortosament per a vosaltres, un major sentit de classe i un major instint de lluita i de solidaritat.

Cal, doncs, que si com a obrers actueu i us preocupeu dels problemes del treball, com a llogaters, un altra classe social de la qual també formeu part, no perdeu tampoc de vista el magne problema dels lloguers i de les habitacions. Els llogaters pateixen del mal de no recordar-se de llurs drets, més que quan se'ls planteja un cas particular greu i s'han de defensar aleshores contra la persecució o la desenfrenada cobdicia del «pobre propietari». Per abúlia dels socis, una entitat de llogaters que havia assolit els majors prestigis i que havia reunit alguns milers d'adherits, la Cambra de Llogaters, està en el perill imminent que no sabem si podrem conjurar uns quants homes de bona voluntat, de convertir-se en una agència més de qüestions d'inquilinat de les que solapant-se en la llei d'associacions, solen servir més als «pobres propietaris» que als pobres llogaters.

Per defensar els nostres drets i per evitar catàstrofes com la que acabo de referir, és precís que els llogaters, sense deixar-nos enlluernar per les pròrrogues del R. D., continuem la lluita en reclamació del ressorgiment de les garanties legals necessàries creant els organismes adequats que convinguin, si no en trobem d'útils entre els que ja existiren. Si no tenim la tenacitat i la constància indispensables, pot ser sí que després de l'article adicional de l'escursament dels períodes de vigència de cada pròrroga vindria la caducitat del R. D. Seria una justificable punició a la nostra abúlia. Aprenguem de l'enemic. Ademés, no oblidem que en aquest com en tots els cassos, solament la unió dona la força i proporciona la victòria. I aquest, que és el lema gloriós dels proletaris com a obrers, els ha de inspirar així mateix com a llogaters.

Josep Vilalta Comes

C. FAGES DE CLIMENT

Les Bruixes de Llers

(POEMA)

Pòrtic de Ventura Gassol
Il·lustracions de Salvador Dalí

EDITORIAL POLÍGLOTA

De venda a Reus:
BIBLIOTHEKA, Llovera, 13.

Als nostres corresponsals

Fem present als nostres corresponsals que les liquidacions deuen practicar-les cada fi de mes. Als negligents que no ho efectuin els girarem, carregant-los una pesseta per les despeses.

No admetem retorns de paper. Per això facturem els exemplars a 10 cts.

Treballador!

Sigues digne de la teva condició humana!

Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.

Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Als suscriptors de fora

El manteniment d'un periòdic com el nostre comporta un sacrifici constant. L'anormalitat actual fa més dura encara la vida de JUSTICIA SOCIAL.

Preguem a tots, vivament, vulguin ajudar a l'èxit de la nostra obra remesant-nos l'import de les suscripcions que s'ens deuen.

J. M. PROUS i VILA

LA LLUNA DINS EL LLAC

(CANÇONS I POEMES)

Per comandes a la llibreria Bibliotheka, Llovera, 13. -- Reus.

La nostra lluita, per fi, ha assolit l'amistat de tot el món.... La No-Violència ha vingut els homes; i hi restarà. Ella és l'Anunciadora de la pau del món.....

Paraules de MAHATMA GANDI cap del separatisme indú

COOPERATIVA DE CONSUM
DEL
C. A. de D. del C. i de la I.
Entitat Obrera

QUEVIURES de totes classes
CAMISERIA
PERFUMERIA
PANYERIA
Repartiment a domicili
Per a tots els socis del Centre

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

L'home i la terra

Mentre aquí es fan els preliminars per a preparar la discussió de un Codic rural que intenti resoldre els múltiples problemes que planteja la possessió de la terra i la propietat del fruit que lleva mercès al trevall del pagès que la conreua, bo es que se sàpiga el que fan en altres terres a on al calor de les energies que els va deixar la Guerra gran han fet adoptat procediments expeditius per a acabar amb plet milenaris i satisfer necessitats més urgents cada dia.

A Iugoslàvia, el decret de primer de febre de 1919, regula la participació de terres que te per objecte la creació de la petita propietat. Aquest decret va suprimir el contracte tàcit que lligava de una faisó il·limitada els pagesos (kmets) als grans propietaris (agas). Els terrassans han sigut declarats propietaris de les terres que conreaven, restant només als «agas» un dret d'indemnització per les mateixes terres.

Els invàlids de guerra, les vidues i els orfes dels combatents, els soldats i voluntaris que han lluitat pel país tenen un dret de prioritat en la partició de terres.

A Bòsnia i Herzegovina, 111. 103 families posseeixen ara les terres que per camp havien treballat. Els antics propietaris han rebut a títol d'indemnització 255 milians de *dinars*, la meitat en especie i l'altre meitat en obligacions de l'Estat que rendeixen el quatre per cent.

La reforma es menys avançada a la Servia del sud i la Dalmàcia. Els camperols han passat ja a ésser propietaris del sol, mès la situació no està encare ben reglamentada. Els senyors expropiats reben provisionalment una renda que s'eleva a la suma global de 13 milions de *dinars* cada any.

A la Croacia i a l'Eslovenia la situació dels pagèsos privats de terres ha sigut també resolta no més provisionalment i com els de les altres regions, reclamen amb tota urgència que es reglamenti definidament la situació llur i que se'ls lliuri de les càrreges feixugues a les quals viuen subjectes.

Un projecte de llei sobre l'expropiació de grans finques i colonització interior ha sigut sotmès al Parlament. En ell es resolen totes les qüestions que amb l'experiència han vingut suscitant-se i s'amplia l'esfera d'acció del decret de 1919. El nombre actual de nous propietaris a Bòsnia, Herzegovania, Croacia, Eslovenia, Banat, Bachka, i Baranja, passa ja de 300.000. Quan la reforma sigui completa a la Servia del Sud i a la costa de Dalmàcia, aquesta xifra s'elevarà a 400.000.

* * *

Acabada la guerra, Hongria es va trobar en la necessitat de fer quelcom pels invalids i els parents de les víctimes de la campanya i als nombrosos fugitius de les regions fronteres que havien sigut adjudicades a altres estats. Amb aquest objecte, l'Assemblea Nacional va votar en 7 de desembre de 1920 una nova llei agrària.

L'execució de la reforma agraria ha sigut confiada a un tribunal especial que porta el nom de «Tribunal d'organització de la propietat territorial». Aquest tribunal va començar a actuar en juny de 1921 i fins a l'acabament de 1923, havia desenrotllat l'activitat que expressen les xifres següents:

En 926 municipis havia expropiat 9.134 *yokes* de terra per a construir cases la qual ha sigut repartida entre 34.636 persones. (Una hectària té 1.737 *yokes*.)

La partició de terres de conreu ha afectat 1.136 municipis i en altres 2.000 està en tramitació. En els primers, 323.819 *yokes* de terra han sigut expropiats.

El tribunal ha exercit el dret d'opció de l'Estat, sobre 142 finques de una superficie total de 13.185 *yokes*. Aquestes finques també seràn repartides. També ha autoritzat el parcelament en petites hisendes de 262 propietats rústiques amb una superficie total de 83.422 *yokes*.

A fi de gener de 1924, 81.147 solars destinats a la construcció de cases havien sigut adjudicats i més de 400.000 *yokes* havien sigut repartits per la construcció de petites propietats.

Noves i documents

BELGICA.—**Els conflictes del treball.**

El nombre de vagues resoltes en el curs de l'any 1923 és de 164, implicant l'atur de 111.220 treballadors, 101.980 com a vaguistes i 6.240 parats forçosament a conseqüència de les vagues.

En el mateix periode hi han hagut quatre lock-outs involucrant 21.298 obrers.

Les 164 vagues han afectat a 1.026 empreses i els 4 lock-outs 355 o sigui un total de 1381 empreses en els 168 conflictes.

Del nombre de vagues, 122 han sigut per augment de salaris, 20 per protesta de despediment o admissió d'obrers, 12 per organització del treball, 3 per durada del treballl, 3 per qüestions sindicals, 2 per contracte de treball i 2 per solidaritat.

PORTUGAL.—**El moti militar**

Amb motiu d'haver comprat el Govern portuguès 30 aeriplans per a l'exèrcit, el ministre de la Guerra va decretar que el cap de les forces d'aviació seria un coronel en lloc d'un comandant com ho era desde els temps de Sidonio Paes. Aquest comandant anomenat Cifka Duarte, principal organitzador del *raid* Portugal-Macao, fou destituit però va negar-se a deixar el lloc apolant-se en l'adhessió de gairebé tots els seus subordinats.

L'assumpte fou tractat en la Cambra de Diputats el dia 2 de Juny i després d'un violeat debat, un vot de censura contra el ministre de la Guerra, fou rebutjat per 38 vots contra 22. La minoria era composta totalment per elements nacionalistes.

Aquell mateix vespre va saber-se que el comandant Duarte amb els seus oficials s'havien reunit en el camp d'aviació d'Amadora amb el propòsit de ressistir l'acció del Ministre de la Guerra fins a la mort. 3.000 soldats varen sitiar els oficials aviadors durant una setmana fins que el general Bernardo de Faria va uomenar una comissió de 49 oficials per a parlamentar amb els sitiats conseguint la rendició incondicional, siguent portats presoners al castell de San Juan on es formarà consell de guerra.

Des d'aleshores el Govern ha declarat oficial el vol Lisboa Macao, realitzat feliçment, donant-li també la necessària ajuda econòmica.

BULGARIA.—**Un crim politic.**

El dia 14 de juny va ésser assassinat en els carrers de Sofia Petko Petkoff, antic secretari politic del ministeri d'afers estrangers durant el govern de Stambulisky i des d'aleshores membre prominent del Partit agrari. El pare de Petkoff, siguent president de ministres, fou també assassinat pels carrers de Sofia en 11 de març de 1907.

Es possible que aquest crim tingui una extensa repercussió política. Encara que s'hagi agafat el criminal confès, un viu ressentiment contra el govern s'aixeca en tots indrets. Els macedonis despleguen grans activitats i els comunistes tracten d'ajuntar se amb ells, oferint armes, municions i diners, sense que per ara hagin lograt formalitzar cap pacte. De totes maneres, és evident que el govern del Dr. Tsankoff entra en un periode de greus dificultats.

DINAMARCA. — **Conflictes del treball.**

Durant l'any 1923 els conflictes del treball han sumat 58 afectant uns dos mil obrers. 36 vagues han durat menys d'una setmana; 14, d'una a dues setmanes; 8, han durat aprop de sis setmanes. 19.700 jornals han sigut perduts.

Des de 1897 que funciona el Departament d'Estadística, no hi ha més que l'any 1903 que marqui un periode de major calma en les qüestions del treball. Aquell any varen perdre's 18.500 jornals. El màxim va conseguir-se en 1899 que varen perdre's per causa de vagues obreres 2.800.000 jornals.

AUSTRALIA.—**Contra el Socialisme.**

Les victòries dels socialistes en diversos estats d'Australia amb la conseqüent presa del poder en tres d'ells fan preveure que en les primeres federals d'Australia el govern del *Commonwealth* passarà també a mans dels socialistes. Per tal d'evitar-ho, el Partit agrari i el nacionalista han fet un mutun apoi obligant-se a presentar candidats els mateixos diputats d'ambdós partits i fer noves nominacions només en els districtes que tenen representació laborista.

L'actual Ministeri federal es composa de cinc nacionalistes i quatre agraris, més dos ministres honoraris que són també del partit agrari (Country Party). Aquest partit no volia acceptar el pacte amb els nacionalistes però ha cedit per por de possibles escisions. Malgrat totes les combinacions dels phrtits burgesos, és molt probable que els socialistes obtinguin majoria i s'apaderin del govern federal d'Australia.

AFRICA DEL SUR.—**El resultat de les eleccions.**

La Unió Sudafricana ha passat per un periode d'agitació política de gran violència que ha acabar amb la derrota del Govern del General Smuts i fins amb la seva derrota personal. Smuts amb el seu partit sudafricà representava el britanisme i la col·laboració i si bé les forces adverses no tenen un sentit radical oposat a la permanència dintre de l'Imperi britànic, tenen una significació local molt distinta de la del Partit sudafricà.

La Cambra de Representants de la Unió Sudafricana es composa 135 membres. L'anterior era de 118 o siguin: 51 la provincia en Cap; 50 el Transvaal i 17 l'Estat lliure d'Orange i el Natal. Augmentant la població augmenten els redresentants.

Els nacionalistes i socialistes varen fer un pacte d'aliança per durant les eleccions malgrat el qual el general Smuts esperava obtenir una majoria de 10 o 15 diputats. Els resultats han donat una majoria de 29 a la coalició. A Pretoria West, per on era candidat el general Smuts, fou derrotat pel socialiste Hay que va tenir 1.407 vots contra 1.022 que en va tenir Smuts. Els nacionalistes han tret 61 diputats. 20 els socialistes i 2 els independents. El Partit Sudafricà del general Smuts ha tret 52 diputats. Els socialistes són els que han obtingut major guany, car han doblat llur representació en la Cambra.

El leader nacionalista General Hertzog ha constituit ministeri amb l'apoi parlamentari dels socialistes. Les carteres són repartides així: Interior i Educació, Dr. D. F. Marlan, Justícia, Mr. Advocate Beyers; Finances, Mr. Havenga; Agricultura, Mr. Grobler; Defensa, General Muller; Mines i Industries, Mr. Tieiman Roos; Ferrocarrils i Ports, Mr. C. W. Màlan; Correus i Telégrafs, Mr, Janson, i Terres, Mr. Werth.

FINLANDIA.—**Mort d'un patriota.**

El dia 19 de Juny va morir a Helsingfors el gran patriota finlandès Konni Zilliacus, la figura més remarcable potser en el llarc i dolorós esforç de Finlàndia contra Rússia.

Va neixer en 1855 i va seguir la carrera de lleis, despres de lo qual va fer de pagès al Nort d'Amèrica. Despres de deu anys d'aventures als Estats Units, Japó, India i Egipte, va tornar a Finlandia constituin-se en un dels organitzadors de la resistència contra Rússia i formant part de un grup selecte d'activistes. Perseguit per la policia va escapar audaciosament a Suecia organitzant més tart a Paris, el Congrès de les Nacionalitats oprimides per Rússia que va tenir lloc en 1094. Va escriure diversos llibres describint els seus viatges o la lluita que sostenien els finlandesos contra Rússia.

Quan va començar la guerra de 1914 es trobava a Suècia malalt i al constituir-se Finlandia en estat independent va poguer tornar al seu país a on ha viscut xacròs i vell en completa quietat. No obstant, en vida i en mort ha sigut considerat com un dels que més ha fet en favor de l'independència de Finlandia.

Conferència del Dr. Montanyà a l'Ateneu d'Estudis Socials

Com anunciàrem, dijous de la setmana passada el company Muntanyà donà a l'Ateneu Popular d'Estudis Socials la seva conferència sobre el tema «La dona davant dels greus problemes actuals». Fou molt aplaudit pel nombrós públic que hi assistì.

Començà fent algunes consideracions sobre la lluita social a tot el món entre l'obrer, que és el veritable generador de la riquesa, i el capitalisme.

Diu que la posició de la dona davant d'aquesta lluita com davant de tots els grans problemes d'ordre general és l'allunyament.

Parla del treball de la dona, la qual hi és obligada per les circumstàncies econòmiques. Combat la idea que la dona ha d'ocupar-se únicament de la cuina i dels afers domèstics, extranyant-se que una idea així hagi pegut ésser defensada des de les planes d'un periòdic obrer per un militant del sindicalisme.

Una frase aixi implica—diu—la negació de tots els drets de l'home quan es tracta de concedir-los a la dona i el reconeixement de l'esclavatge de la dona, aixi com l'acceptació de la desigualtat entre els sexes, la qual no té altre origen que l'abús de la força.

A continuació s'ocupa de les condicions d'inferioritat en que es troba la dona a causa del seu sexe, parlant de les diferències que fa la societat entre el seductor i la seduida.

Mentre que aquesta és foragitada de la propia família i llençada molt sovint en braços de la prostitució o del suicidi, el primer segueix rebent mostres de tot el respecte i de totes les consideracions socials.

Al matrimoni l'home hi va amb totes les ventatges. Ell escullirà mentre que la dona no pot fer més que refusar quan no hi ha l'imposició dels pares. Un cop casats l'home, per la societat i per les lleis, té drets de tirà.

Parla a continuació del treball de les dones tant en tallers, com en officines com a domicili i exposa l'explotació iniqua de què són objecte per part de la burgesia.

Considera que les agrupacions obreres s'han d'ocupar d'aquest problema imposant la màxima feminista «a treball igual, salari igual» la qual és la millor defensa del salari de tots.

Aquests salaris de misèria posen a la dona al caire de la prostitució. Aquesta, considerada com una solució de les dificultats econòmiques, és una mala solució, car la prostituta està més explotada que la darrera de les treballadores.

Parla de la prostitució espanyola integrada en gran part per filles de la burgesia víctimes de la mala educació que se'ls ha donat.

Diu que la dona ha de preocupar-se de les qüestions polítiques. Parla del problema del Marroc i d'altres problemes politics que interessen tant a la dona com a l'home.

Combat la incultura i la ignorància en què es té sotmesa a la dona de Catalunya tant entre les classes obreres com entre les classes capitalistes Unes i altres són inaptes per a portar a terme com cal llur missió de mares i d'educadores dels fills.

Cita diferentes dades històriques per demostrar la influència de la dona en tots els grans moviments col·lectius, advocant per la ràpida incorporació de la dona en els moviments polítics i socials que tenen lloc actualment a tot el món.

Entre totes les més altes veritats, nosaltres sols devem explicar-ne aquelles que podran servir per bé del món. Les altres, devem recaptar-les a dins nostre; semblants a les dolces lluïssors d'un sol abscondit, elles expandiran la llur claror damunt de totes les nostres accions.

GOETHE.

SETMANARI SOCIALISTA

Justicia Social

2.ª època

CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ:
arrer del Pi, 11, - BARCELONA

ADMINISTRACIÓ:
Marcial Badia, Llovera, 13. - REUS

REDACTORS i COL·LABORADORS:
Gabriel Alomar - Serra i Moret. - Josep Comaposada - Alfons Maseras - Dr. Aiguadé Miró Cristòfor de Domènec - C. Fages de Climent J. Llorens i Artigas - r. Emili Mira - J. Puig i Ferrater - Dr. Joaquim Xirau - Francesc X. Casals - "Apa" - ossend Llatas - Dr. Montanyà Pastor Valldeperas - Roberto Marvasi - Manuel Galés - René Lyr - Joan omorera - Alfred Gallart - Dr. Andrés Ovejero - Josep Ricart Sala Manuel Escorza - Josep M.ª Pou i Sabater J. Rocasons i Marcadé - afael Campalans - Josep M.ª Tallada - Joan Montserrat - Emili Salota - Pere Gorga - F. Cañadas - Josep M.ª de Sucre-J. Roure i Torrent - Manuel Alcántara Gusart - Dr. Cosme Rofes - Ignasi Iglesias - Roch Guinart - Delfi Balmau - Joan Frunjosá - Balaguó Baró - R. Rafols Camí - J. Francés - Jaume Cardós-J. Duran i Guardia-Puig Pujades-Joan Ors. Dr. Josep Amorós - Dr. J. Estadella Armó.

PREUS D'ABONAMENT:
Catalunya i Provincies:
Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes. Un any, 8 ptes.
Estranger:
Mig any, 5'75 ptes.
Un any, 10'50 ptes.

JUSTICIA SOCIAL *és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.*

SUSCRIVIU-VOS-HI

personalment a la redacció o a l'administració, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

Primeres Nocions d'Economia Política
CHARLES GIDE
Versió castellana de *J. Cardó*
Preu: 1'50 Ptes,

Avant-projecte d'una Llei de Cooperatives
J. SALAS ANTÓN
Preu: 0'15 Ptes.

Publicacions de Propaganda de *Acció Cooperatista*
Encàrrecs: Aurora, 11 bis.

Si les democràcies no adressen tots llurs esforços contra les malifetes de la diplomàcia, no haurà passat una generació sense que el món es vegi arrossegat a una altra guerra grandiosa.

E.-D. MOREL.

Obrers del camp!
Llegiu i propagueu

"LA TERRA"

SETMANARI POPULAR
PORTAVEU DE LA «UNIÓ DE RABASAIRES DE CATALUNYA»

Es publica cada dissabte. 15 Cts.

Redacció i Administració: Carders, 12, 1.r
BARCELONA

Quan l'aucell és desvetllat per l'alba, tot el seu anhel no és pas absorbit per la recança del nodriment. Ses ales, inlassables, reponen a la crida dels cels. Sa gorja llença cants de joia a la llum nova.
(També a nosaltres) la humanitat nova ens envia sa crida.
Que nostre esperit respongui en sa propia llengua!

RABINDRANATH TAGORE

Aquest número ha passat per la censura militar.

"ACCIÓ COOPERATISTA"

Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya

Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya: Problemes socials relacionats amb la cooperació.

APAREIX CADA QUINZENA

Suscripció anyal: 4 ptes.

Redacció i Administració:
Aurora, 11 bis. - Cintat

Si ets conscient veuràs clarament el camí del teu deure:
Com a home, has d'ésser socialista.
Com a obrer, sindicalista.

Imp. BIBLIOTHEKA. -Reus.